

Tévedések szelíd korrekciója (2. oldal)

Olimpia: kínai gesztus (5. oldal)

Fiatalok oldala (8. oldal)

11. Zsidó Nyári Fesztivál

AUGUSZTUS 30–SEPTEMBER 8.

Benzion Miller

Horgas Eszter

Dohány utcai zsinagóga
Dávid D'Or koncertje augusztus 31., 19.00

Nemzetközi Kántorkoncert szeptember 1., 19.00

Benzion Miller
Azi Schwartz
Yaakov Lemmer
Fekete László
Jeruzsálemi Kántor Kórus
Zongorán közreműködik Neumark Zoltán

Kétnapos klezmermaraton szeptember 2–3., 19.00

1. nap Budapest Klezmer Band és a Pressburger Klezmer Band (Szlovákia)
2. nap Max Klezmer Band (Lengyelország), Pannónia Klezmer Band

„Operettől a Singersig”
László Boldizsár és a Cotton Club Singers All Stars
szeptember 4., 19.00

Fellépnek: Berle Rosenberg, Cseh Antal, Kovács Péter, László Boldizsár, Legeza Balázs, Mezőfy Gabi, Fehér Gábor, Zsédényi Adrienn, Szűcs Gabi és Kozma Orsi. Közreműködik a Pannon Filharmonikusok, vezényel Gyüdi Sándor

60 éves Izrael
Dudu Fischer koncertje szeptember 7., 19.00

Klezmizrach – A világ zsidósága
Shlomo Bar és a Fellegini KlezmerGipsy koncertje szeptember 8., 19.00

Rumbach utcai zsinagóga
Volt egyszer egy kis zsidó augusztus 31., 17.00
Jiddis népdalok Kányádi Sándor fordításában Szalóki Ági, Gryllus Dániel és Gryllus Vilmos koncertje

Alma, vida y corazon – Szfárád világa szeptember 2., 19.00

Spanyol est
Közreműködik:
Budai Miklós – ének, lant, gitár
Jánosházi Péter – cselló
Pintér Ágnes – ének, reneszánsz hárfá

Vira Lozinsky jiddis dalestje szeptember 4., 19.00

Zongorán közreműködik Regina Driker

Zsidóság a zenében – a zsidó zene világa szeptember 7., 19.00

A Millennium Révfúvós Kvintett koncertje

Uránia Nemzeti Filmszínház
A világ zenéje
(klezmer-dzsessz, roma-dzsessz, világzene)

Nikitov (Hollandia) szeptember 1., 19.00

Palya Bea Quintet szeptember 3., 19.00

Ladányi Andrea estje szeptember 4., 19.00

Szakcsi Lakatos Béla és Müller Péter Sziámi estje szeptember 6., 21.00

JAZZY CHANSON DUO

MOVIES FOR THE BLIND

Horgas Eszter Bernstein-estje szeptember 7. (17.00) 20.00

A kiváló fuvolaművész idén a 90 éve született zseniális karmester és zeneszerző Leonard Bernsteinnek állít emléket koncertjével. Közreműködik: Vukán György, Lantos Zoltán, Meláth Andrea, Kovács Tamás

Színház- és Filmművészeti Egyetem
Ódry Színpad

Szilágyi Andor: Leander és Lenszirom szeptember 7., 15.00

Mese felnőtteknek és gyerekeknek 2 részben
Rendező: Alföldi Róbert

Ruttkai Éva Színház
Sabbathsong Klezmer Band szeptember 4., 19.00

„Sabbathsong Menni Amerika”
Sztárvendég: Tábányi Mihály „harmonikakirály”

Bulizóna az A38 hajón
Fereteges koncertek a Zsidó Nyári Fesztiválon kiváló magyar worldmusic, etno-, klezmer- és rockegyüttesek közreműködésével.

Magna Cum Laude augusztus 30., 21.00

Vodku
Besh O Drom szeptember 7., 19.00

Budapesti Olasz Kultúrintézet

Lówenberg Dániel, Sípos Cecília és Tokody Ilona kamarazenei estje szeptember 1., 19.00

Adler Trió (Izrael) szeptember 2., 19.00
A harmonikás trió Izrael egyik legnépszerűbb együttese. Gazdag repertoárjuk a klasszikustól a popig, a soultól a countryig terjed.

Lucidarium (Olaszország) szeptember 4., 19.00

„Ain neue Lid”
A 16. századi német ajkú (áskenáz) zsidóság zenéje

Karinthy Színház
Szeptember 2., 19.00
Gábor Andor: Dollárpapa
Komédia két részben

Szeptember 3., 19.00 Müller–Seress:
Szomorú vasárnap
Szereplők: Piros Ildikó, Mikó András, György Péter és Neumark Zoltán
Rendező: Huszti Péter
A Soproni Petőfi Színház vendégjátéka a Karinthy Színházban

Duna Palota
Evangélium Színház

Augusztus 31., 15.00
Bölcs Náthán
Drámai költemény két részben

Mednyánszky Galéria
augusztus 31.

Róth Anikó festőművész és Szalma Edit festő- és grafikusművész kiállítása
Az emeleten: Kapolka Gábor fotóművész kiállítása

Gryllusék

Dudu Fischer

Azi Schwartz

Lengyel Intézet
Dybuk szeptember 2.
„Két világ határán”
Kiállítás Andrzej Wajda, a világhírű filmrendező színes grafikáiból

Szlovák Intézet
„Testvériség?”
Kortárs Festészeti Kör Triennálé
Kiállítás megnyitó: szeptember 2.

B55 Galéria

Megnyitó: szeptember 1.
Barabás Zsófia, Moizer Zsuzsa és Soós Nóra kiállítása
„Sonja Krasner gyűjteménye”

Ráday Galéria
Megnyitó: augusztus 31.
Moreno Pincas festőművész kiállítása

Casa della Musica
Chagiga tánciskola
Augusztus 31. – szeptember 4.

Izraeli Néptánc Kurzus

Zsidó Filmnapok az Uránia Nemzeti Filmszínházban

„A kövek üzenete” szeptember 4–8.

DEUTSCH GÁBOR

Tévedések szelíd korrekciója

Nem szívesen foglalkozom az alábbi témával világi lapokban, vallási kérdésekkel igen, de materiális problémával nagyon nem. Bonyolult dolog. Jobb megvitatni felekezeti sajtóban. De Köves Slomónak, az EMIH rabbijának a legkülönbözőbb világnézeti médiákban megjelenő írásaira, nyilatkozataira kénytelen vagyok reagálni. Előjáróban elmondanám, Köves Slomó rabbit 12 éves kora óta ismerem, kölcsönösen sokat tanulunk egymástól. Vagy 30 évig funkcionáltam a Vasvári Pál utcai zsinagógában, amely a legrégebben működő pesti zsidó imaház, és kb. 20 éve chábád rabbi vezetésével működik. Oberlander Báruch rabbit nagyon tisztetem, nemcsak azért, mert nagyapja tanított, apja bátyámnak osztálytársa volt, hanem azért is, mert az általa Magyarországon megalapított Chábád Egyesület sok szép könyvet adott ki, sok érdekes előadást szervezett. Beszédeit nagy figyelemmel kísérem. Éppen azért méltatlannak tartom, hogy Köves rabbi úr, aki szemem előtt izmosodott ifjú titán, minden cáfolat ellenére mereven ragaszkodik több tévedéséhez. Például a Mazsihisz nem neológ szervezet, hanem a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége. Tagja többek között az Autonóm Izraelita Ortodox Hitközség. Alelnöke Herczog László, az ortodoxia elnöke. Azért csatlakoztak, mert bizonyos kérdésekben egy nyelven kell beszélni. Tagja még a debreceni Status Quo Ante Hitközség is, azon a jogon, hogy ott alakult meg 23 szervezettel 1928-ban a Status Quo Szövetség. Illetve a Hajdúság fővárosában volt a székhelyük. Nehéz lenne azt mondani, hogy a legtöbb templom, amely a Síp utcához tartozik, neológ volna. A Hegedűs Gyula utcai, a Nagyfuvaros utcai és még néhány, úgynevezett neológ zsinagóga szertartása közelebb áll az ortodoxhoz, mint a Köves Slomó által neológnak nevezetthez.

A Síp utcai hitközség hivatalosan Pesti Izraelita Hitközségnek vagy Kongresszusinak nevezte magát. A neológ meghatározás azért problematikus, mert ha egy külfölditől megkérdeznénk, mit ért e szó alatt, azt felelné, ahol a bima elől van, ahol szombaton is orgona szól, vegyes kórus működik, az elválasztást férfiak és nők között nem veszik komolyan, a rabbi és a kántor omátust viselnek. De hiszen most már ilyen zsinagóga az egész országban talán kettő vagy három van. A Dohány, a szegedi, és nem is tudom, van-e még olyan hely, ahol e forma szerint imádkoznak. De akkor a többi hová sorolható? A legtöbb gondolkodás nélkül azt mondanák, hogy status quók. Na, most vagyunk bajban. Akkor kit illet ez a megnevezés?

Az az állítás sem állja meg a helyét, hogy nem volna baj, ha 5-6 hitközség munkálkodna, és akár versenyeznének egymással. Többszörösen sem volna jó. A hitközség nem iskola, amelynek tagjai akár még versenyezhetnének is egymással, hanem érdekérvényesítő szervezet, és mint ilyen, a tapasztalat szerint: kettő nem több, mint egy; három kevesebb, mint egy; négy kevesebb, mint nulla.

Az érdekérvényesítés megsemmisítésének kipróbált módszere a fantom-

szervezetek számának korlátlan növekedése. Egymással szembeállítják ezeket, legitimitásukat, állásfoglalásukat megkérdőjelezhetik, megkontrázzhatják. A másik gond, hogy alig 150 év alatt hihetetlen erős, gazdag intézményrendszert alakítottak ki ősünk. Templomokat, iskolákat, kórházakat, óvodákat, szeretetotthonokat építettek és működtettek. Mindez elképzelhető lett volna számos apró hitközség tevékenysége nyomán? És most a maradék intézmények és a szociális intézkedések működéséről ki gondoskodik? Csak azt halljuk, hogy *kapni*. A feladatok vállalásáról nem esik szó. Arról nem beszélve, hogy ez a nézet a status quo szellemmel ellentétes. Veszélyes csatornát nyitottak meg, alakulhat akár 18 hitközség, talán meg is fog történni. A torta nem lesz nagyobb, csak semmire nem fog pénz jutni.

A kárpótlások kezdetén, a kilencvenes évek elején a tárgyalászatnál vagy egy tucat szervezet képviselője foglalt helyet, és egymással vitatkoztak. A tanácskozást vezető miniszter felállt, és közölte: ha közös nevezőre jutottak, jelentkezzenek, akkor folytathatják az értekezletet. Ezért szűkült le a tárgyalódelegáció a jelenlegi formára.

Magam mindig a zsidóság egységéért küzdöttem. Úgy látszott, nem reménytelenül. De elfogadhatatlan, hogy okmányokat, még ha helyesen kitöltik is, ne fogadják el az utca címétől függően („Dob utca”, „Síp utca”). A Mazsihisz szervezeti szabályzatának gondos szövegezése a rendszerváltás után felvette József Károly szabálygyűjteményének elismerését. És ezt a rabbi többsége komolyan is gondolta. A londoni székhelyű Európai Vallásos Szövetség személy szerint is több, Síp utcához tartozó rabbi jámborságában nem kételkedett, látta az alagút végén valami fényt. Már-már a közeledés elérhetőnek tűnt, amikor derült égből villámcsapásként ért minket a hír az EMIH megalakulásáról, amely egységesnek mondja magát, bár egyetlen szervezet – az egyébként tisztes Chábád – áll mögötte. Óvodájába nem vettek fel egy pesti felnőttképzésben tanuló és tanító izraeli fiatal ember gyereket, mert mint mondták: túl vallásos, mit szólnának hozzá a többi szülők. Érdekes, a neológnak kikiáltott Benjámin Óvoda, amely a minden zsidót képviselő Mazsihisz-hez tartozik, szeretettel fogadta a gyermeket.

Mojsze Moskovits, a Kisvárdáról származó, sokáig külföldön élő, de később visszatért és szülővárosában eltemetett bölcs határozottan állította, hogy a Magyarországon falvakban, kisvárosokban ténykedő rabbi hosszú sora semmivel sem maradt el lengyel vagy litván kollégáitól. Ez az egyébként nagyon tisztelt lubavicsi rabbira is vonatkozik. Nagy egyéniség volt, de nem az egyetlen. Senki sem marasztalható el, ha nem őt tartja mesterének, hanem a pozsonyi Hászám Szojfert, vagy éppen a belzi, a szaploneai, urambocsá, a szatmári rabbit. Szelektálni, ajtót bezárni nem lehet, hogyha hitközségnek mondjuk magunkat.

Jöhetnek és jönnek reformerek, modernek és még modernebbek, a hagyománytól már teljesen idegenek, az ajtót előttük sem szabad bezárni, de

csak akkor, ha nem tekintik magukat hitközségnek. Maradjanak egyesületi szinten. Ne írjanak semmiféle okmányokat, mert nemcsak hogy nem fogadják el, hanem az országban hagyományosan és szabályosan megfelelőkben is kételkedni fognak. Annyit azonban megjegyeznek, hogy akinek reformer volt a nagyapja, annak unokája már a legtrikábban lesz zsidó.

Mi lehet a megoldás? Az EMIH-et mint tévedést fel kell oszlatni. Nem lesz nehéz, mert tagságuk nemigen van. De a Chábád mint egyesület komolyan kell venni, tárgyalni kell vele, és minden fontos projektjüket támogatni kell. El kell ismerni az erőnyeket, amelyeket a könyvkiadásban, előadásokban, aktivitásukban elértek. Nem kivételezve, mert más szellemi műhely is produkált jó könyveket, tartalmas előadásokat, működtetett iskolákat, és nincsenek rózsás helyzetben e pénzsűke-világban. Őket sem lehet kizárni a támogatás rendjéből.

Befejezésül hadd idézzek egy kiváló író nagyszerű sorozatának 18. darabjából, amit Jeremiásról írt. Bizonyára nem véletlenül szedte vastagon ezt a mondatot: „A széthúzás díka hatalmába kerítette a zsidó népet, ebből a csapdából nagyon nehéz szabadulni.”

Felelősen gondolkodva, a kivezető út megtalálható.

A Claims Conference kifizetéseket teljesít a holokauszt budapesti zsidó túlélői részére

A náci korszakot Budapesten átélte és bizonyos feltételeket teljesítő zsidó túlélők 1900 euró összegű kifizetésben fognak részesülni a Claims Conference Budapest Alapjától. Az új megállapodásra a Claims Conference-nek a német kormányval folytatott tárgyalásai nyomán került sor.

A Budapest Alap azok részére teljesíti a kifizetéseket, akik jelenleg Kelet-Európában, a volt kommunista országok valamelyikében vagy a volt Szovjetunió valamelyik utódállamában élnek. Nem jogosultak kárpótlásra a Budapest Alaptól azok, akik korábban kaptak vagy jelenleg kapnak a következő programok közül bármelyikben kifizetést: Kelet- és Közép-európai Alap (CEEFF)/Article 2 Alap/Hardship Alap/Német Szövetségi Kárpótlási Törvény (BEG) alapján/az Izraeli Pénzügyminisztérium „Nácizmus Üldözöttei” törvénye alapján nyújtott kárpótlások.

A programra a jelentkezési határidő 2009. augusztus 6.

Örökös – házastárs, amennyiben nincs: gyermek(ek) – jogosult lehet, ha a túlélő minden kritériumnak megfelel, és 2008. június 4-én vagy ez után bármennyig még élt. Az örökösnek 2009. augusztus 31-ig írásban értesítenie kell a Claims Conference-et kérelmezési szándékáról. Az örökösnek a Claims Conference-től igényelhető Örökös Kérelmezési Csomagot (HAP) kell benyújtania, legkésőbb 2009. november 6-ig.

A német kormány korábbi jogszabályi feltételei alapján a Budapest Alap olyanoktól is elfogad kérelmet, akik édesanyjuk üldöztetése során magzatok voltak. A kérelmező jogosult lehet, ha édesanyja az 1944. március és 1945. január közötti időszakban az üldöztetés alatt terhes volt, és a kérelmező minden egyéb kritériumnak megfelel.

Ez a közlemény a jogszabályi kritériumoknak csak kivonata, és nem meghatározó a jogosultság megítélésében. A Budapest Alap jogszabályi kritériumaira vonatkozó teljes információ a www.claimscon.org honlapon található.

A német kormány által megkötött rövid és egyszerű nyilatkozatokat a Claims Conference 5790 olyan túlélőnek elküldi, akik jogosultak lehetnek a kifizetésre. Az is beadhat kérelmet, aki nem kap ilyen levelet, de úgy gondolja, hogy jogosult lehet.

További információ: **Claims Conference, 1066 Budapest, Lovag u. 5. Tel.: 889-3330, 889-3331, 374-3078. E-mail: Budapest@claimscon.org, www.claimscon.org**

Körzeti kitekintő

Frankel – bár micvák

Máté Alexet Böhálotchá hetiszakaszánál avatták felnőtt férfivá nagyszülei jelenlétében, akik ma is itt élnek Budapesten. A család többi tagja Amerikából jött haza erre a fontos eseményre. Csütörtök reggel ünnepélyes keretek között, a tfilin felrakása után szólították a törához Józsefet, akinek szombaton volt a díszesebb ünneplése. Tórai részt is felolvassa, a haftarai mondatok recitálásával, az ősi dallamokkal elmondott áldásokkal és a kiduson elmondott beszédével kivívta mindenki elismerését.

Dési Áron (Áháron ben Johanan), *Dési János* fia bár micvájára sok barát és ismerős is eljött. A fiatal ember szép dallamokkal mondta el a bráchákat, majd a rabbi és *Kovács Tibor* Isten áldását kérték rá. Nagyon szép kiduson, jó hangulatban ünnepelték Áront.

Emez Dávid (Binjámin Ávrám Zóev ben Jákov) felnőtté avatását Mátó hetiszakaszánál tartották. Az áldások elmondása után a csodálatos kiduson örömben, boldogságban ünnepelték Dávidot.

Mázl tov, mázl tov, mázl tov mindhárom ünnepeltnek!

Jánoshalma

A zsinagógában a mártírok napján emlékeztek a túlélők és a hozzátartozók, valamint az együtt érző helybéliek a holokauszt áldozataira.

64 évvel ezelőtt Jánoshalmán is elrendelték, hogy a helység zsidó lakosai a templom udvarán gyülekezzenek. 1944. május 9-én a csendőrség megkezdte a zsidók összegyűjtését és elszállítását a bácsalmási gettóba. 370 személyt: nőt, férfit, fiatalt, agastyánt, gyermekeket és kisbabát hurcoltak el, s mindezt néhány nap alatt hajtották végre.

A megsemmisítő és munkatáborok poklából alig néhányan tértek vissza Jánoshalmára.

Az életben maradtok az idén is megrendülten emlékeztek a vészkorzakra. Először *Kurcz Ferenc*, a Jánoshalmi Zsinagóga Fennmaradásáért Alapítvány kuratóriumának elnöke köszöntötte a megjelenteket, köztük *Czeller Zoltán* polgármestert. *Feldmájer Péter* Mazsihisz-elnök lehelének felolvasása után *Biczó Ta-*

más kántor beszédében arra figyelmeztette az utódokat, az ő feladatuk is bizonyítani, hogy 6 millió európai zsidó, köztük 600 ezer magyar ember élet feláldozása nem volt, nem lehet hiábavaló.

Ezt a gondolatot erősítette *Himmer Veronika* és *Raab Gábor* irodalmi idézetekkel, héber dalokkal, énekekkel összeállított, múlta emlékező műsora, valamint a zsinagógában ez alkalomra készített „Az élet menete” fotókiállítás és *Dancs Miklós* „Utazás Izraelben” című festmény- és fotókiállítása.

A zsinagóga külső falánál, a jánoshalmiak emléktáblája előtt a környékbeli, mélykúti és katymári áldozatokról is megemlékezve mondták el a kádist.

Az idén „60 éves Izrael” létrejöttét a Kulturális Központban ünnepelték a résztvevők. Az izraeli és a magyar himnusz elnéklése után *Sere Mihály* igazgató és *Kurcz Ferenc* köszöntötte a megjelenteket. *Raab András*, a kiskunhalasi hitközség elnöke meleg szavakkal nyitotta meg *Dancs Miklós* kiállítását. Az alkotó személyes élményeit, tapasztalatait osztotta meg az érdeklődő közönséggel.

Nagy Anita énekével tette felejthetetlen ünnepé a rendezvényt.

Keszthely

A péntek esti istentisztelet előtt nagy volt a készülődés. Izraelből, Szedort városából érkezett 50 fős csoport. Ez az a város, ahol az ott élők naponta szembesülnek a halállal a rakétatámadások miatt. A keszthelyiek közül sokan meghatódtak, amikor *Goldschmied István* elnök a megtelt zsinagógában imádkozott elő, ami a háború előtt még természetes volt. Ezután kiduson láttuk vendégül az egybegyűlteket. *Szalai István* alelnök megható szavait *Goldschmied Eszter* tolmácsolta. Az alelnök úr családja nevében ajándékot adott át a csoport vezetőjének, majd kötetlen beszélgetés kezdődött. Volt olyan fiatal, aki a repeszdarabok okozta sérüléseit mutatta. Egy középkorú hölgy a férjét veszítette el, mert a kertjükbe csapódott a rakéta. A csoport vezetője elmondta, ők ilyen veszélyek közepette sem hagyják el városukat: „erős nép vagyunk, nem hagyjuk magunkat!” Reméljük, a Mindenható elhozza izraeli testvéreinknek a várva várt békét.

Dr. Benedek Pál zcl.

Pontosan tíz éve halt meg *dr. Benedek Pál* újságíró, író Izraelben, Tel-Avivban. Az Új Kelet c. napilap szerkesztője volt 1956-tól élete utolsó napjáig.

Magyarországon a jogi egyetem elvégzése után újságíró lett, a Magyar Rádió munkatársa. Családi neveltetése, továbbá bergeni-belseni lágerélményei okán elkötelezett zsidónak érezte magát, s így egyértelmű volt, hogy amint tehetné: Izraelben telepedett le. Akkor az Új Keletet még *Marton Ernő* szerkesztette. A kitűnő lapot igen nívós, tekintélyes személyiségek írták, s dr. Benedek közöttük vált az izraeli magyar nyelvű közösség egyik szellemi vezetőjévé. Munkásságáért Nordaújval díjjal tüntették ki. Gyakran ült a jeruzsálemi Kol Jisráél mikrofonja elé, s igen sok előadást tartott népes hallgatósága előtt. Humoráért, csillogó intellektusáért rajongtak érte.

Temetésén sok százan búcsúztatták a járkoni sírkertben, köztük barátai, *Dan Ofry* és *Naftali Kraus*. Válo-

A mikrofon előtt

gatott írásai szép kötetben jelentek meg. Halála tizedik évfordulóján Izraelben kegyelettel emlékeztek meg sokoldalú közösségépítő tevékenységéről.

2008. évi ifjúsági pályázati eredmény (Mazsihisz)

Pályázó megnevezése	Megítélt támogatás
Bne Akiva	2 000 000
Habonim Dror Egyesület	1 000 000
Hanoar Hatzioni Egyesület	1 800 000
Hasomer Hacair Egyesület	2 500 000
KIDMA Magyarország Közhasznú Egyesület	1 200 000
Maccabi Vívó és Atlétikai Club	2 500 000
Zsidó Fialatok Magyarországi Egyesülete	2 000 000
ZSISZ (közös progr.)	1 000 000
Összesen:	14 000 000

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Kerem Schwartz Zsuzsát, Szántó Zsuzsát, Breuer Verát vagy osztálytársait, akik az 1948/49-es tanévben a pesti zsidó gimnáziumba (Abonyi) jártak. E-mail: evamandel@orange.fr. Weisz Éva Marika (Eva Mandel), postacím: 19 Bd. de Montmerency, 75016 Paris, France.

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ nagyméretű és kisebb festmények, **EZÜSTTÁRGYAKAT**, porcelánokat, régi álló-, fali- és díszórát, **BRONZ-, FA- ÉS MÁRVÁNY-SZOBROKAT**, barokk bútorokat, **TABERNÁKULUMOT, SZEKRETERET, RENESZÁNS DOLGOSZOBÁT** veszek. (Hibásakat is.) Teljes hagyatéktól első vevőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉSPÉNZ-BEN. Tel.: 214-4850, 06-20/323-4104.**

Farkas Zsolt vízvezeték-szerelés, gázkészülék-javítás, lakásfelújítás. Tel.: 242-2028.

Háziorvosi és eu. fogl. rendelés Zuglóban, XIV. Róna köz 6. Szerda-csütörtök 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 251-8525.

Fogorvosi rendelém címe: XIII., Szt. István kt. 4. III. 1. Tel.: 320-4778, 06-20-496-2223, dr. Virág Péter.

Örömmel tudjuk, hogy a Rabbitestület és a Mazsihisz vezetősége megállapodott David Goldberg mohéllal (Németország), aki zsidó fiúgyermekek körülméletét vállalja. Amennyiben az Ön családjában ilyen szimhá (öröm) van, kérjük, jelentkezzen a Rabbiságon a 413-5580-as telefonszámon vagy a rabbitestület@mazsihisz.com e-mailen keresztül, hogy a gyermeket Ábrahám szövetségébe felvehessük.

Gyűjtő vásárol ezüsttárgyakat, cukordobozt, gyertyatartókat, tálcákat, gyümölcstálakat, evőeszközöket (hiányosat is), judaikatárgyakat stb. T.: 06-20-476-7144.

Kárpótlási jegyért a jövő években is a legtöbbet fizetem. Kérésre hához megyek, készpénzzel. Tel.: 06-30-323-1976.

Vígyszínházhoz közel turistáknak lakás kiadó. Tel.: 06-30-346-2223.

Könyvnyomatás, füzetkészítés, színes nyomtatás, plakátnyomatás. Messinger: 315-0264.

25 éves tapasztalattal régiségek restaurálását vállalom. Hittestvéreknek kedvezmény: 06-30-989-8499.

Kárpótlási jegyet legmagasabb áron vásárolok. 06-20-575-1411, 334-2620.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

ujelet01@freemail.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 3120 Ft

Külföldre 5760 Ft/év

USA és Izrael: 6240 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacékk: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.

Szedés: WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomatás:

VEZSPRÉMI NYOMDA ZRT.

ISSN 0133-1353

volt). Irányár: 14 millió Ft. Tel.: 06-30-925-4683.

Megbízható, középkorú nő takarítást vállal. 06-20-377-1975, 270-8842.

HÁZASSÁG

18 év tapasztalatával várom önt, amennyiben társra vágyik. Az emberi sorsok segítése, a társkeresés számomra hivatás. Nyugdíjasoknak kedvezmény. Elérhetőségeim: e-mail: gyorgyi11@vivamail.hu, Györgyi asszony, 326-5989, reggel 8-10-ig, este 20-22-ig.

Salom társközvetítés. Tel.: 316-0265.

Zsuzsanna Nemzetközi Társközvetítő, www.atars.hu, 06-20-988-6839, 06-1-266-5401.

Keresek Sydney-ben élő jó barátomnak (75/175/80) egészséges, derűs, fiatalos, rendezett körülmények között élő, hasonló gondolkodású, kellemes megjelenésű, 65-70 év körüli hölgyet, aki hajlandó Sydney-ben élni, remélhetőleg húsz boldog évre. Érdeklődés Györgyi asszonynál. Tel.: 326-5989, reggel 8-10-ig, este 20-22-ig.

156/50/62 éves, fiatalos, filigrán, vidám, házias, szeretetre és megbecsülésre vágyó hölgy vagyok. Káros szenvedélyem nincs. Szeretek utazni, színházba járni, olvasni. Hasonló adottságokkal rendelkező, Németországban élő, magyarul beszélő, komoly úr fényképes levelét várom, 70 éves korig „Szeretet” jelígre.

MEGHÍVÓ

Rendezvénysorozat a Frankel Leó úti zsinagóga 120 éves évfordulója alkalmából

Augusztus 31., vasárnap

08.00: Sácshrit – reggeli ima

09.00: Villányi András fényképiállításának megnyitója. Beszédet mond: Láng Zsolt II. kerületi polgármester és Benedek István Gábor író.

10.00: Az ORZSE, a Mazsihisz, a BZSH és a budai körzet közös emléknappja. Az ünnepi konferencia díszvendégei: Aliza Bin-Noun, Izrael állam nagykövete és Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi. Moderál és beszédet mond: Schönér Alfréd főrabbi.

I. rész. Előadók: Schönér Alfréd főrabbi, Radnóti Zoltán rabbi, Darvas István rabbi, Markovics Zsolt főrabbi, Frölich Róbert főrabbi, Domán István főrabbi.

13.00–14.00: Ebédszünet (süti, kávé)

14.00: II. rész. Moderátor: Schönér Alfréd főrabbi. Előadók: Kivovics Péter, Lichtmann Tamás, Staller Tamás, Hrotkó Larissa, Vajda Károly, Vári György.

17.00: Holokauszt-emlékmű avatása (III. ker., Bécsi út 134., a Kossuth Zsuzsa Humán Szakközépiskola és Gimnázium előtti park, volt téglagyári gettó). Beszédet mond: Bús Balázs, a III. kerület polgármestere és Haraszti György történész. Az avatást Horváth Csaba főpolgármester-helyettes végzi.

18.30: A Goldmark Kórus ünnepi koncertje

Szeptember 5., péntek

17.00: A Budai Zsidóságért Oklevelet átadja: Tordai Péter elnök, Verő Tamás és Radnóti Zoltán rabbik. Oklevelet kap: Doff Imre főkantor, Erbst Hermann, Friedmann Józsefné, Kovács Tibor, Reich János.

18.30: Ünnepi istentisztelet

Fel, a Fesztiválra!

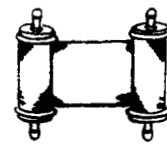
Budai Miklós és Jánosházi Péter (lant és cselló) duója adott kellemes zenei aláfestést az augusztus 30-ától 11. alkalommal megrendezésre kerülő Zsidó Nyári Fesztivált hagyományosan megelőző sajtótájékoztatónak a Hitközség Dísztermében.

Ez alkalommal az írott és elektronikus média képviselői, a kritikusok szinte megtöltötték a termet. Érezhető és érthető volt az érdeklődés.

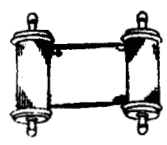
Vadas Vera, a Zsidó Idegenforgalmi Központ és a fesztiválok első embere üdvözölte a megjelenteket, majd – végigmoderálva a rendezvényt – helyet, teret adott jó néhány esemény meghatározó személyiségének.

Zoltai Gusztáv üv. igazgató köszöntötte a támogatók nevében megjelenteket, köztük Gulyás Kálmán államtitkárt (Kiss Péter kancelláriaminiszter képviselőjében), a sajtó reprezentánsait, majd elmondta: a Fesztivál az elmúlt időszakban bizonyította, hogy szilárd alapokon állva alapja a tradíciót, vállalkozva a gazdag zsidó kultúra bemutatására, széles körű megismertetésére.

Zoltai ezt követően átfogó tájékoztatást adott az újdonságokról, s bejelentette az esemény meglepetésvendégének, Steven Spielbergnek valószínű érkezését.

IMADÓK

Templomok	Péntek este Aug. 22.	Szombat reggel Aug. 23.	Péntek este Aug. 29.	Szombat reggel Aug. 30.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	19.00	9.30	19.00	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iuhavicsi)	19.30	9.00	19.30	9.00
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Bércsocs u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	19.35	8.00	19.20	8.00
Alma u. 2.	19.35	8.00	19.20	8.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	19.30	7.30	19.30	7.30
Páva u. 39.	19.00	9.00	19.00	9.00
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.30	18.00	9.30
Berzevicsy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.	19.35	9.00	19.20	9.00
Dessewffy u. 23.		8.45		8.45
Teleki tér 22. (szefárd)				
Lauder iskola (Budakeszi út 48.)	18.00		18.00	
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.20	8.00	19.10	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.20	8.00	19.10	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füredi u. 1.)	18.30	10.30	18.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.30		18.30	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	18.00		18.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	

NAPTÁR

Augusztus 22.	péntek	Áv 21.	Gyertyagyújtás: 7.25
Augusztus 23.	szombat	Áv 22.	Szombat kimenetele: 8.31
Augusztus 28.	csütörtök	Áv 27.	Jom kippur kátán
Augusztus 29.	péntek	Áv 28.	Gyertyagyújtás: 7.12
Augusztus 30.	szombat	Áv 29.	Szombat kimenetele: 8.16
Augusztus 31–szept. 1 vasárnap–hétfő			
Újholdhirdetés Áv-Elul újhold			

Kántorkoncert a Pávában

Szeretettel meghívjuk 2008. augusztus 24-én, vasárnap, délután 16 óra 30 percor kezdődő koncertünkre a Páva utcai zsinagógába (Bp. IX. kerület, Páva u. 39.). Fellépnek: *Biczó Tamás, Fekete László, Jakal Zoltán, Székelyhídi Hajnal, Szilágyi Gábor, Vencel György.* Zongorán kísér: Neumark Zoltán. A belépés ingyenes. Helyfoglalását kérjük, lehetősége szerint erősítse meg a pavazsinagoga@gmail.com e-mail címen. Bővebb információ új weboldalunkon: www.pavazsinagoga.hu

Cionista tábor Füreden

Vári György az előadók között

Program:

Augusztus 19-én: **Vári György** beszél az izraeli irodalomról (Ámosz Oz: Mikhael, Mikhael).

20-án: **Pelle János** beszél az 1945 utáni zsidó nemzeti mozgalmakról.

21-én **Darvas István** rabbi előadása: Nép-e a zsidó vagy nemzet? (Zsidó nép és nemzet a források alapján.)

22-én: **Kürti Csaba** (JMPoint) előadása: A zsidó közösségépítés online és offline módjai.

Seres Attila (Sófár Egyesület): Alternatív zsidó média, mint a politikum eszköze.

<http://www.cionista.hu/hir.php?id=>

Halálozások

Szomorú szívvel tudjuk, hogy **Solt Lászlóné** szül. **Grász Amália** küzdelmes életének 96. évében örökre megpihent. (x)

Szunyog Imre 57 éves korában váratlanul visszaadta lelkét Teremtőjének. Városában, Makón mindenki ismerte szorgalmáról, példás munkaszeretetről. Sokan kedvelték jellegzetes édesipari termékeikért őt és testvérét, Gizellát. A jángori temetőben tartott szertartáson **Markovics Zsolt** főrabbi búcsúztatta az elhunytat. A mintegy másfél száz, szegedi és helyi gyászoló közös kádist mondott.

guli

Vallásos zsidóknak is ajánlható a katonaelet

Interjú Frölich Róberttel, aki főrabbi és magas rangú katona egyben

Frölich Róbert főrabbi, dandártábornokkal a Tábori Rabbínatus felújított irodájában találkozunk. A Wesselényi utcában lévő, igényesen kialakított, kétszintes ingatlanban fent titkárság, irodák, külön húsos és tejes részről álló kóser konyha, míg az alsó szinten könyvtár, mellette pedig egy katonai és civil imakönyvekkel, tábori kipákkal felszerelt elegáns imaterem működik. Itt, igényesen berendezett irodájában fogadja vendégeit a főrabbi, akinek munkatársai közül a mindig jókedvű és pozitív *Torontali Róbert* főtörzsmester szintén katona.

– A rabbínatus 2004 elejétől működik ezen a helyen.

– *Korábban hol volt az irodájuk?*

– A HM III-ban, a Húvösvölgyi úti honvédségi objektumban végeztük munkánkat. Azért is költöztünk ide, mert sokkal könnyebb megközelíteni. Ez egy kész komplexum, ha bemutatam, sokkal nagyobbban fog tűnni, mint amilyen valójában. A két szintből álló ingatlanban fent irodahelyiségek vannak, lent pedig maga a lényeg: egy könyvtár és egy imaterem. A háború óta nem volt példa arra, hogy egy honvédségi objektumon belül zsidó imaterem – frigszekrényvel és mindennel, ami kell – működjön. Ezt sikerült elérnünk.

– *Imatermüket mikor, mennyi időközönként szokták használni?*

– Nyilván nem minden nap és minden reggel, de rendszeresen összeszedjük tagjainkat, és istentiszteletet tartunk számukra. A különböző zárandokünnepek, valamint chanukka és pürim alkalmából szintén rendezünk itt ünnepeket.

– *Csak a honvédség köréből jönnek ide imádkozni?*

– Bárkit szívesen látunk, de ezekre az alkalmakra alapvetően katonák, hozzátartozók, illetve azon civilek jönnek el, akik valamilyen kapcsolatban vannak a magyar honvédséggel.

– *Más nemzetek Magyarországon szolgáló katonái is szoktak itt imádkozni?*

– Nem, csak eseti jelleggel. Ide az jön be, aki akar. Igénybe venni azonban csak azok szokták, akikre a vonatkozó kormányrendelet kiterjed: az aktív és nyugdíjba vonult katonák és közalkalmazottak, illetve az ő családtagjaik.

– *Ez nagyságrendileg hány fő?*

– Ezt a Honvédelmi Minisztérium is nagyon szeretné tudni! *(Rejtélyes mosoly.)*

– *Diplomatikus válasz.*

– Ebben semmi diplomácia nincs, csak azt gondolom, hogy ez egy olyan adat, ami nem tartozik senkire. Sem a honvédségre, sem a civil világra. Jó páran vannak, több százan.

– *Az imaterem hány fő befogadására képes?*

– Negyven ülőhely és 20–25 állóhely van.

– *Amikor ünnepeket tartanak, általában meg szokott telni?*

– Meg.

– *Mióta van, működik a magyar honvédségen belül is Tábori Rabbínatus?*

– 1994 óta. A rendszerváltásig a hadseregen belül mindenféle vallás gyakorlása tilos volt. A rendszerváltás után az egyik első dolga volt a honvédségnek, hogy elkezdte szervezni a tábori lelkészi szolgálatot. A munka 1990-ban kezdődött el, én 1991-ben kapcsolódtam be. Először mint szakértő segítettem munkájukat, majd 94-ben, három év előkészítő munka után jött létre a tábori lelkészi szolgálat. Egy katolikus tábori püspökség, egy protestáns tábori püspökség és a rabbínatus irodájának létrehozásával.

– *Az előkészítő munkáról mondana néhány szót? Hiszen ekkor a semmiből kellett létrehozni egy működő intézményt.*

– Ez egy érdekes és izgalmas korszak volt. Ezekben az időkben lépett

ki a Magyar Honvédség a Varsói Szerződésből, és kezdett integrálódni a NATO felé. Megjelentek a különböző NATO-katonák, és megkezdődött a kapcsolatfelvétel a nyugat-európai országok és az Egyesült Államok hadseregével. Az első körben úgymond tapasztalatokat gyűjtöttünk arról, hogy melyik országban miként szervezik saját tábori lelkészségüket. Mivel alapvetően a NATO felé irányultunk, elsősorban az idetartozó országokban gondolkodtunk. Ezeket a tapasztalatokat összevetettük, és ráhúztuk az akkori magyar valóságra...

– *Ez hogy nézett ki a gyakorlatban?*

– Az amerikai hadseregben nincs

Frölich Róbert

külön rabbínatus, mivel egy tábori lelkészi szolgálat van, amely nem tagozódik ágakra. A parancsnokok vezetőforgó rendszerrel váltják egymást, hol egy protestáns lelkész, hol egy katolikus pap, hol egy rabbi vagy éppen imám a „főnök”. Ez Magyarországon elképzelhetetlen lenne, így ezt a szisztémát elvetettük, és inkább saját lehetőségeinkben és korlátainkban gondolkodtunk.

– *Hogyan került a honvédség körébe?*

– Landeszman Gyuri megkérdezte tőlem a Síp utca egyik folyosóján, hogy „Akarsz tábori rabbi lenni?” Akkor beugrott a Svejkből Otto Katz figurája, és rávágtam, hogy persze, hogyne *(nagyot mosolyog, és látszik, hogy még ennyi év múltán is élvezi a szituációt)*. 90–91-ben, amikor ez az egész elkezdődött, még senkinek sem volt fogalma arról, hogy mit építünk, és annak milyenek kell lennie. Szép lassan, 3 év alatt kikristályosodott a feladat.

– *Beszélgünk a jelenről is, a mostani rendszerükről: milyen feladatokat látnak el, és melyek a fő tevékenységeik?*

– A sorkatonai szolgálat megszűnésével nekünk is át kellett értékelni működésünket. Míg a sorkatonaság idején gyorsabban cserélődtek az emberek, a hivatásos és szerződéses hadseregben egy stabil állománnyal dolgozunk. Akkori feladatrendszerünk kimerült az érdekvédelemben, a vallásgyakorlás biztosításában és lelki segély, gondozás nyújtásában. Alapvetően a sorkatonai lelkét pátyolgattuk.

– *Mint egy pszichológus?*

– Nem, mint egy rabbi. Akihez be lehetett jönni és elbeszélgetni vele, és én is kimentem, és kerestem ezeket a találkozási lehetőségeket. Laktanyákba is jártam. A mai, stabil állománnyal rendelkező honvédséget úgy kell kezelni és működtetni, mint egy hitközséget. Nemcsak a rendezvényekkel és az istentiszteletekkel, hanem személyes kontaktussal és állandó kapcsolattartással. Feladatunk ezenkívül, hogy különböző katonai rendezvényeken megjelenjünk, képviselve a hazai zsidó közösség ezen részét. Emellett ellátjuk a honvédséget irodalommal, összeállítottunk

egy könyvtárat, amely abszolút „mindenevő”: a Delfin könyvektől kezdve a Talmudig minden megtalálható itt.

– *Kik látogathatják ezt a tényleg sokszínű könyvtárat?*

– Bárki bejöhethet, de kölcsönözni nem, csak helyben olvasni lehet.

Olyan ez, mint egy közkönyvtár. Érdekesége, hogy szerkesztettünk egy külön katonai imakönyvet. De szeretnénk csinálni egy saját luáchtot és egy tisztességes, részletesebb katonai imakönyvet is.

– *Mennyiben különbözik egy katonai imakönyv egy normál imakönyvtől?*

– Hogy stílszerű legyek, kicsit körül van metélve *(kaján mosoly)*...

katona tudja magáról, hogy zsidó. Nekünk a nem zsidó parancsnokokhoz kell szólnunk, elmondva és megmagyarázva nekik, hogy melyek egy zsidó katona kötelezettségei.

– *Milyen témákat vesznek át ezeken az alkalmakon?*

– Mindenfélet, zsidó történelem és rituálé alapfokon. Ezeket a tanfolyamokon nincs sok időnk, éppen ezért röviden, tömören elmagyarázunk néhány alapfogalmat. Például hogy mi a különbség a zsidó és nem zsidó ünnepek, a kóser és nem kóser étkezés között, illetve hogy melyek a vallásos zsidó katona azon kötelezettségei, amelyeket parancsnokának figyelembe kell vennie. Megelőzve következő kérdését, van ilyen. Van a magyar honvédségen belül vallásos zsidó katona.

– *Életmódja és lehetőségei mennyiben különböznek egy átlagos katonától?*

– Kóser ellátást kap, szombatot tart. Élhet a vallás szabadság alkotmányban biztosított jogával.

– *Gondolom, ezt a felettesei tudtával és engedélyével teheti meg.*

– Igen, és erre valók ezek a különböző tanfolyamok.

– *A vidéki laktanyákba le szokott járni?*

– Annyi már nincs belőlük, mint a régi időkben, de időnként meg szoktam látogatni őket. Vidékre ünnepek alkalmával szoktam menni, és ha van ott zsidó, akkor elbeszélgetünk egy kicsit. Ő megkeres engem, vagy éppen én keresem meg őt. Minjában azonban a vidéki laktanyákban nincsen.

– *Említette, hogy lelki segélyt is nyújtanak. Milyen ügyekben szokták megkeresni?*

– A lelki segély ma már nem működik, de a sorkatonai időszakban nagyon sok olyan eset volt, hogy a zsidó gyerek a védett zsidó közegeből bekerült a hadseregbe. Ezt a sokszereleményt kellett segíteni, oldani, túlélni; én mentem és segítettem.

– *A sorkatonaság vagy a profi hadsereg idején volt nagyobb igény a vallásra, az istentiszteletekre?*

– Ez egy jó kérdés! *(Elgondolkodva simogatja szakállát.)* Nagyjából ugyanakkora az igény. Alapvetően itt nem a mindennapi vallásgyakorlás a fontos, hanem a zsidó identitás megélése. Hogy még azok is eljönnek ünnepeinkre, akik nem feltétlenül sajmer sábeszok. A hadsereg nem különbözik a társadalomtól, ugyanúgy tagozódik és ugyanolyan sokszínű. Mondjuk, ortodox katonával még nem találkoztam.

Egyenkipa

– *Korábban civilként dolgozott, végezte rabbínikus feladatait. Nehéz volt átállni a katonai életmódra?*

– Egy izgalmas, új világ volt, és persze furcsa érzés volt bekerülni a katonaságba, amely elől a nyolcvanas években még menekültek a fiatalok. Egy ismeretlen, de nem ellenséges közegbe, amelyben kíváncsian és szeretettel fogadtak bennünket. Beöltözésünk előtt 3 évig civilként dolgoztunk, így nem ért meglepetésként, amikor „felszerelték” bennünket. A „katonai ruházatiból” be kellett szerezni a szükséges egyenruhát, esküt tettünk és írtunk alá, de előtte még egy katonai gyorstalpalón is részt kellett vennünk Szentendrén. Felkészítésünk fizikai és elméleti részből állt, bár akkor már nagyjából megismertük a közeget és hierarchiáját. A felkészítő egy hónapja alatt megtanultuk, mi az az alaki kiképzés, lögyakorlatokon vettünk részt, és fizikai állapotfelméréseken voltunk. Alapvetően hasznos időszak volt.

– *Hogyan tudta összeegyeztetni alapvetően laza, könnyed stílusával a katonaságra azért jellemző szigorot?*

– Egész jól. A rabbínatus – ahogy a tábori püspökségek is – egy vallási szerveződés, a katonai fegyelmet és a merev hierarchiát igazából nem követelik meg tőlünk. Munkatársaimnak például nem kell engedélyt kérni az ajtón való belépéshez. Nem vagyok 50 csatában edzett parancsnok, hogy játsszam a katonasággal... Egy szükséges, minimálisan elvárható és törvényben rögzített szinten túl tehát nem kell katonának lennünk. Feltehetően mondjuk nekem is van, a honvédelmi miniszter. Két életet élek egymás mellett: vezetem a Tábori Rabbínatusot és a Dohány körzetet. A kettő igen jól megfér egymás mellett.

Szilágyi Iván Péter

Külföldi kitekintő

• *José Manuel Barroso*, az Európai Bizottság elnöke és *Sir Jonathan Sacks*, Nagy-Britannia főrabbija az „Európa nagy zsinagógája” címet adományozta a brüsszeli Régence utcában lévő, 1878-ban épült templomnak. *Albert Guigui* főrabbi az ünnepeken kijelentette, hogy „abban a társadalomban, ahol a félelem és a gyűlölet egyre erősödik, az Európai Unió meggyőződéssel hirdeti, hogy az európai átalakulásnak nemcsak a gazdasági érdekek kell alapulnia, hanem a vallási és szellemi fellendülés is. A megjelentek elmondták franciául és hollandul az ünnepi alkalomra írt imát Európáért. A liturgiai szertartást *Benjamin Müller* főkantort végezte, akit az Európai Unió kórusa kísért.

• A PAP lengyel hírügynökség jelentése szerint a második világháború óta első ízben avattak rabbikat a varsói rabbiszemináriumban, ahol kilenc, az USA-ból, illetve Izraelből érkezett növendék kapott diplomát.

A zsidó vallási és kulturális élet fellendülése 1989-ben, a rendszerváltás után kezdődött, de a szeminárium csak 2005-ben nyitotta meg kapuit. Rabbia *Salom Stambler*, az intézet igazgatója történelminek nevezte az eseményt, amelyen *Michael Schudrich*, Lengyelország főrabbija elnökölt. A második világháborúban a náci 3,5 millió lengyel zsidót ölték meg, számuk jelenleg néhány ezerre tehető.

• *Beatrix* holland királynő litvániai látogatása során kegyelettel emlékezett azokra a diplomatákra, akik a második világháború idején több ezer zsidó életét mentették meg. A királynő Kaunasban felkereste a *Chiune Sugihara* egykori japán konzul tiszteletére létesített emlékházat, ahol külön részleg mutatja be *Jan Zwartendijk*nek, Hollandia ideiglenes konzuljának a tevékenységét is. Zwartendijk az üldözöttek számára a Holland Antillákhoz tartozó Curaçóba szülő, míg Sugihara ja-

pán vízumot állított ki. Felmérések szerint a két diplomata mintegy hat-ezer zsidó életét mentette meg. Embermentő tevékenységüket emlékmű örökíti meg Litvániában, Izrael pedig Jád Vásem-éremmel tüntette ki a bátor diplomatákat.

• A 11,5 millió lakosú Zimbabweban jelenleg mintegy 350–400, többségében idős zsidó él. A tartós válságtól sújtott ország közösségét a dél-afrikai székhelyű Afrikai Zsidó Kongresszus is támogatja, melynek ügyvezető igazgatója, *Mose Silberhaft* rabbi a JTA Zsidó Hírügynökségnek kijelentette, hogy Zimbabweban semmi sem kapható, ezért gyógyszer, élelmiszer, sőt fertőtlenítő tablettákat is küldenek hitestvéreiknek. Hararében és Bulawayóban zsinagógák és nappali iskolák is működnek, de a tanulók többsége nem zsidó. A vallási életet egyetlen rabbi irányítja, aki Bulawayóban tartózkodik. *Hylton Solomon* hitközségi elnök szerint a közösség tagjait egyelőre nem érintette az erőszak hullám, de súlyos gondot okoz a gazdasági krízis. A hetvenes években hitestvéreink száma mintegy 7500 volt, jelenleg csak hat (!) zsidó gyermek él az országban.

kovács

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Olimpia: kínai gesztus

Megkezdődött az olimpia, és ezzel az izraeli „fejfájás”, amire – úgy látszik – a kínaiak megtalálták a megfelelő orvosságot. A háttér: a kínaiak meghívták a megnyitóra a magas rangú vendégeket, köztük Simon Peresz izraeli államelnököt is. Igen ám, de az ünnepség péntek este volt, jóval a szombat beállta után. Peresz a magánéletben nem kimondottan ortodox, de mint izraeli államelnök nem hajlandó szombaton utazni, ezért még időben értesítették az olimpiai bizottságot és a hatóságokat, hogy legnagyobb sajnálatára nincs módjában részt venni az eseményen. Ezenkívül felmerültek kásrutproblémák is, mi-

pornóoldalakra gondolnak, amelyek valóban nem erkölcsnemesítőek, hogy finoman fejezzük ki magunkat.

Ez így igaz. Azonban az is igaz, hogy tévé nélkül el lehet lenni, de komputer és internet nélkül alig. Egyre több vallásos ember kénytelen a megélhetése érdekében komputert vásárolni, és egyre több rabbi kénytelen ezt megengedni, ilyen vagy olyan feltételek és megszorítások mellett.

Most frontátörés történt az érzékeny témában, miután a belzi chászidok bét dinje (rabbinikus bírósága) egyezményt írt alá a Rimon nevezetű internetcéggel, amely a chászidok rendelkezésére bocsát olyan „megszűrt” oldalakat, amelyek nem tar-

Ortodox Union vezetői közölték, hogy a kanadai szarvast, amely a kóser állatok törzsi listáján szerepel, megnyugtató módon azonosították, és így az – kóser vágás után – ehető.

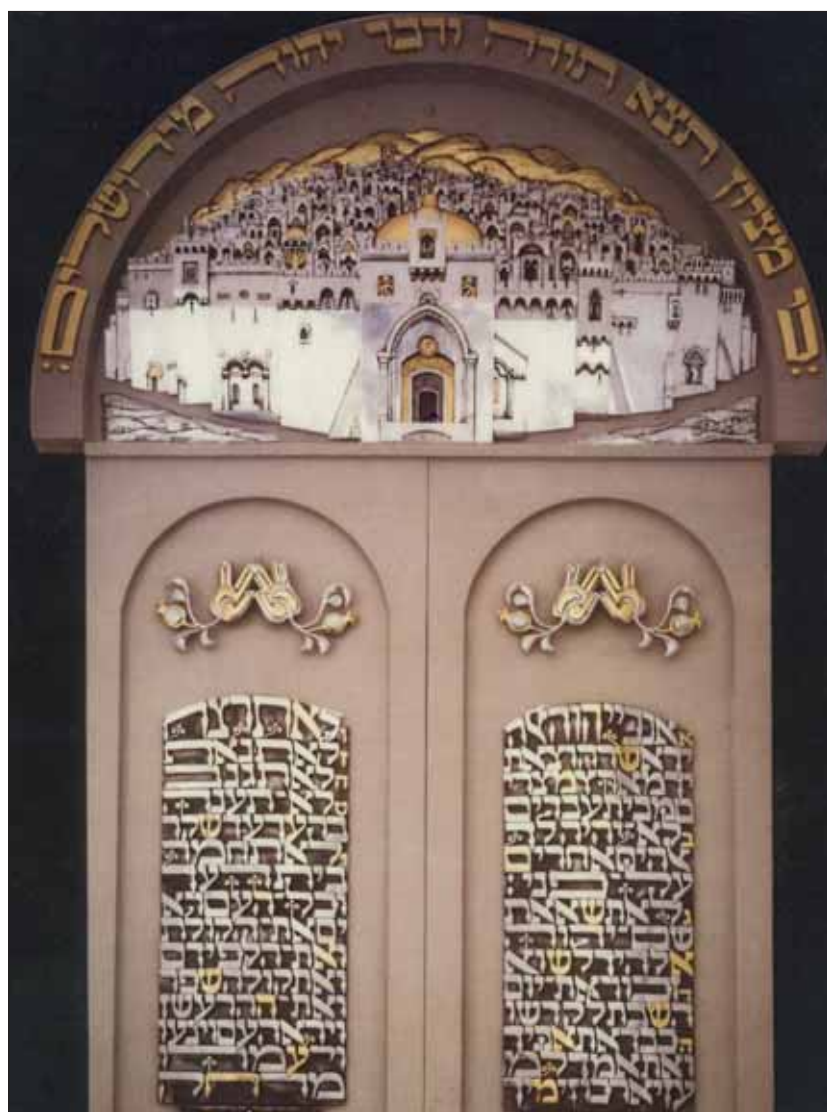
Szakértők szerint a szarvas húsa jobb, ízletesebb, mint a marhahús, és egészségesebb is, mert kevésbé zsíros.

Profi „szombatszegő” Jeruzsálemben is

Mint azt már hírül adtuk, Bné Brákbán, Izrael legvallásosabb városában él és virágzik – a város háza hathatós támogatásával – a „szombatszegő” intézménye. Most Jeruzsálemben is megirigvelték és utánozzák a jó példát, és a Mááriv híradása szerint Jeruzsálem Mattersdorf negyedében működik egy Achszin Abu-Ali nevű arab fiatalember, aki jutányos áron meggyújtja és eloltja a villanyt, ha szükséges, vagy működteti a légkondit, de ehhez azt kell mondanivaló neki, hogy „nagyon meleg van”, ugyanis nem szabad egy nem zsidót egyenesen megkérni, hogy kapcsolja be. Így, ha kimegy a biztosíték, azt mondják neki, hogy „sötét van”, és ő máris teszi a dolgát.

Az ultraortodox negyedben közzétett plakátok tanúsítják, hogy Abu-Ali „biztonsági szempontból le van informálva, megbízható, ismert taxisofőr, aki az elmúlt 25 évben a környéken működött”. Szombatonként egy bódében található, amelyre ki van írva az „árjegyzék”, melynek alapján dolgozik: egy gyújtás (vagy oltás) 30 sekel, egy szülőnő kórházba szállítása taxiján 100 sekel (nem drága) stb. A bódében telefon is van, de a közel lakók általában személyesen jönnek, mivel szombaton telefonálni sem szabad, csak akkor, ha életmentésről van szó.

Naftali Kraus

Tóraszokrény Jeruzsálemben, ajtaján a Tízparancsolattal

Mostantól lehet internetezni is

vel Izrael elnöke hasonló okokból csak kóser eszik.

Azonban a kínaiakat más fából faragták. Ők nem hajlandók elfogadni a nemleges választ. Miután behatóan tanulmányozták a kérdést, elhatározták, hogy ripsz-ropsz építenek egy szállodát a stadion közelében, amelyben Peresz és kísérete lett elszállásolva, úgyhogy Izrael szombattartó elnökének csupán 200 métert kellett gyalognia ahhoz, hogy a megnyitón részt vehessen.

Peresz értékelte a kínai gesztust, és a választ ezúttal pozitív volt.

A vendéglátók megoldották a kásrutproblémát is az ottani chábád-küldöttek segítségével, egy sor sáf már kialakította a kóser étlapot, amely Pereszt és kíséretét várta a helyszínen. Nem biztos, hogy a pesti ortodox rabbi is enne abból, amit ott, Pekingben (ki) főznek, de az izraeli VIP-nek szánt lakomák egyértelműen kósernek számítanak. Ez Pereszt és kíséretét tökéletesen kielégíti...

(A kínai megoldás a 200 méteres gyaloglással eszembe juttatta Ben-Gurion, Izrael alapító miniszterelnökét, akinek Peresz tanítványa volt. A hatvanas években, amikor Churchill meghalt, B.G. is hivatalos volt a temetésre, amely „természetesen” szombat délelőtt volt. Az „öreg”, aki nem kevésbé volt nem vallásos, mint tanítványa, kijelentette, hogy ő, mint az egész zsidó nép miniszterelnöke, nem utazik szombaton. Hanem gyalog megy...

Akkor és ott nem 200 méterről volt szó, és az angol királynő – abban a hiszemben, hogy B.G. autón nem utazik szombaton – felajánlotta neki a négylovas királyi hintót, de az „öreg” gyalog ment, és vele az egész slepp, diplomaták, újságírók, köztük barátunk, Tomi Lapid, a Mááriv akkori londoni tudósítója...)

Chászid internet

A vallásos zsidók nem kultiválják az internetet, ahogy annak idején bojkottálták a tévét is. „Megrontja a gyerekeket” – mondják, és azokra a

talmaznak ártalmas anyagokat, de kielégítik a chászidok szakmai igényeit.

Első volt a belzi rebbe, Jiszchár-Dov Rokéach, aki sávuo kimenelekor tartott beszédében hangsúlyozta, hogy fontosnak tartja olyan körülményeket teremteni, melyek között a hívek nyugodtan használhatják a megélhetésükhöz szükséges internetet, anélkül, hogy kitennék magukat „ártó anyagok hatásának”. Már másnap elkezdődtek a tárgyalások a Rimonnal.

Ahogy hírlik, további chászid csoportok követik a belzieket, és sokan egyénileg csatlakoznak fel a „szűrt” anyagokat szállító Rimonhoz.

Jesivabócher titoksértése

Jeruzsálemben a nyári (nem őszi!) barackszezon egyik kedves mellékszövegje volt Barack Obama amerikai elnökjelölt hajnali látogatása a Siratófalnál. Miután megkapta a kellő felvilágosítást a rabbitól, leírta kívánságlistáját egy cédulára, és azt bedugta a Kotel kövei közé.

Az esetnek nem sok szemtanúja volt, de egy is elég: alighogy Obama távozott, egy szemfüles jesivabócher magához vette a cédulát, és azt jó pénzért a Máárivnak eladta. Az rögtön közzé is tette az égiekkel folytatott levelezés ezen ékes példáját, amelyben a demokrata jelölt kéri, az Örökkévaló vigyázzon rá és családjára, segítse őt munkájában stb. Nincs direkt kérdés a megválasztására, de ez magától értetődik.

Vallásos körök élesen elítélték a bócher viselkedését, mondván, hogy megszegte rabbénu Gersom utasítását a levéltitok megsértésével, pusztán nyereszkerés céljából. A hírek szerint jesivája kicsapni készül a szégyentelent. Smuel Rabinovits, a Kotel rabbija szerint a bócher viselkedése minősíthetetlen volt.

Kóser szarvas Kanadában

Hosszas huzavona után a legnagyobb amerikai kásrutszervezet, az

A Biblia Éve – másutt

Az olasz televízió (RAI) októberben „bibliamaraton” rendez, amelynek keretében Róma főrabijja, Riccardo di Segni és XVI. Benedek pápa párhuzamosan olvasnak fel a szent könyvből. A pápa a Bőresít könyvből olvas idéz, majd a főrabbi ugyanazt a fejezetet héberül olvassa fel. Ezután 1200-an egy héten keresztül nonstop olvassák az Ó- és Újtestamentumot.

Sírkőavatás Makón

Sírkövet állítottak Ráchel Teitelbaum sírjánál. A város talán legvallásosabb asszonya távozott az örök életbe. Bizonyította, hogy a legnehezebb körülmények között is megmartható a kóser háztartás, a jámbor élet. Mojse Weiszberger budapesti ortodox főrabbi szövegezte meg a sírfeliratot, és min-jen jelenlétében, szépszámu tisztelő előtt avatta fel.

Beszédében hangsúlyozta a fenti erényeket, és elmondta: volt egy hely a városban, amelyet a zárandokok felkereshettek, terített asztal és szíves fogadtatás várta őket. Sokáig Jichák Weisz sajchet a kedvéért járt le Makóra. Amikor elgyengült, akkor fia Pestről szerezte be számára a megfelelő ételmelet. Utolsó leheletéig őrizte a jiddiskájt. Most emlékéit őrzik a sírkő és hozzátartozóinak, ismerőseinek szeretete, tisztelete.

Messze, mint Jeruzsálem Makótól ...

A legendák, szájhagyományok szerint a 13. század végén a Makó nemzetség vitéze lóháton, kis csapatával úgynevezett hosszú, erőltetett menetben elindult, és viszontagságos körülmények között meg is érkezett Jeruzsálembe. Akkor időben és távolságban is igen hosszú és veszélyes volt ez a híressé vált út. Ezért maradt meg a közismert mondás: „Olyan messze van, mint Makó Jeruzsálemtől!” Napjainkban ez már csak pár óráos repülőút kérdése.

Közel 270 évvel ezelőtt telepedtek le a Maros menti városban a nyersbőrrel, mezőgazdasági termékekkel kiválóan kereskedő zsidó dinasztiák. Nekik köszönhető a településnek és vonzáskörzetének hagyományexportáló hírneve. Később, a vérzivataros időszakokban, több hullámban kivándorolt a családok nagy része – Izraelbe vagy más földrészekre. Napjainkban sajnos már csak néhányan élnek itt, az alföldi „óházában”. Az ősi gyökerek, valószínűleg a határtalan tisztelő, szeretete azonban évente többször is hazaszóltja hazánk távolba szakadt fiait, lányait. Idősek és ifjak immár hagyományos vándorútra kelnek Jeruzsálemből Makóra. Így történt ez a közel múltban is, Izrael megalapításának hatvanadik évfordulóján. Az idén márciusban és júniusban már voltak, várhatóan novemberben ismét jönnek Makóra a kései utódok. Márgálit Dávid, az izraeli Makói Zsidók Világszövetségének elnöke szervezi az Eötvös utcai híres zsinagóga meglátogatását, az emlékszerzőrtások sorozatát. Nem utolsósorban pedig Vorhand Mózes mártír csodarabbi jángori temetőben lévő mauzóleumához zárandokolnak a híthű utódok, ott nyugvó őseikre is emlékezve.

Vorhand Milán, a messze földre szökte legendásan híres csodarabbi dedunokája egyébként nemrég vásárolta meg a zsinagógához közeli 23-as számú, nagyméretű, alapincézett, új építésű polgárházat, amely 150 látogató befogadására, elszállásolására alkalmas. Kóser konyhával is rendelkezik. Több mint 30 millió forintba került a mutatós épület. Mikvéje ezer liternél is több víz tárolására alkalmas. Ezenkívül a főtéri Bátya Hotelben szintén sok zárandok szállhat meg, a zsidó vallás által előírt körülmények között. Báron Zsuzsanna, a helybeli hitközség és a zárandoklat ügyeit is évek óta felvállalva, agilis temperamentumával mindent megtesz a siker érdekében. Remélhetőleg még igen sok generáción keresztül fennmaradnak ezek a perasztlan intenzitású hagyományok, szokások az utódok szellemi, lelki épülésére, az ősi hit és megmaradás erősítésére.

Olasz Tibor

Ha békét akarsz, készülj a háborúra!

– Tudósítónktól –

Naiv olvasó, aki úgy gondolja, hogy amíg a Gázai övezet a terroristák paradicsoma, a Jordán nyugati partja a béke és a jó szándék szigete. És ha emellett feltételezi, hogy nincs kapcsolat a legitim palesztin kormány által irányított terület és a terrororganizációk között, úgyszintén nagyot téved.

A Hamasz és egyéb terrororganizációk ugyanúgy megtalálhatóak az Abbasz-kormány által irányított Nyugati Parton is.

Nem véletlen, hogy amikor izraeli katonák ezen a fertályon a terroristák letartóztatását szeretnék végrehajtani, a „békés” lakosság közáporral fogadja őket, hogy a terroristák házáit védjék.

A nábluszi városházán több számítottógepet foglaltak le biztonsági erőink, melyek tárolt anyagaiból kiderül, hogy a Gázai övezet és a Nyugati Part között aktív Izrael-ellenes terrorizációs csoportokat támogató kapcsolat volt és van. Náblusz vezetőinek a terrororganizációval való szoros együttműködésére utal, hogy úgy az oktatásban, mint a kereskedelemben vezető szerepet tölt be a Hamasz. A terrororganizáció iskolákat és egyéb közintézményeket működtet. Úgy tűnik, nemcsak Gáza, de ez a terület is Hamasz-vezetés alá kerül, a palesztin lakosságot is terrorizálva, akkor is, ha anyagi megfontolások miatt ez nem publikus részükről.

Hiába szeretnék békét a polgári lakosok, ki vannak szolgáltatva a terrororganizációknak, amelyek közül már nemcsak a Hamasz, de a Hezbollah, az Iszlám Dzsihad, és nem utolsósorban az Al-Kaida is jelen van térségünkben.

Az imámok agyomosát tartanak az istentiszteletek során a lakosság részére. A mecsetek pedig ragyogó bú-

magyar kormány által a Palesztin Hatóság részére adományozott pénz terroristák kezébe.

Állításom, sajnos, bár egyesek számára „mókásnak” találtatott, beigazolódtott. Nem kellett ehhez más, csak pl. a nábluszi polgármesteri hivatal segítsége, bár a kapcsolatok magasabb szinten is jelen vannak. Ugyan a nábluszi vezetők közül néhányan már a hívősön ülnek, de hasonló gazfickók vígan rendelkeznek a segélyekkel, saját zsebükét és a terrororganizációkat gazdagítva. (Arafat, mint a béke barátja, működése alatt remek példát szolgáltatott az effajta konspirációkhoz.)

Több járművet is elkobzott az izraeli hadsereg egy razzia során a Nyugati Parton, melyek a Hamasz iskolabusznak álcázott harci járművei voltak.

Ennyit a békére törekvő Palesztin Hatóság által ellenőrzött területről, ahol messzemenően elzárkóznak a „békés” lakosságát támogatók, akárcsak Arafat tette egykoron!

Abbasz elnök, aki mintha mit sem sejtene a Hamasz és társai jelenlétéről háza táján, „jól fejlett igazságérzetétől indítva” élénken tiltakozik hazánk Kelet-Jeruzsálemben folytatott építkezései miatt. Mert így Kelet-Jeruzsálem – melyet Palesztina fővárosaként maguknak követelnek – lakosságának arab többsége megszűnhet a közeljövőben.

A Hatnapos Háborúban hazánk által elfoglalt területeken folytatott építkezéseket leállító határozati javaslatot – melyet Líbia kezdeményezett az arab államok részéről az ENSZ Biztonsági Tanácsánál – az USA, élve vétőjogával, elutasította. Abbasz elnök véleménye szerint ez a béketárgyalásokat nehezíteni fogja.

Arról, hogy a Hamaszsal kötött tűzszüneti megállapodást hogyan

megjelenéséig nem történik több támadás ellenünk – egy péntek este a jeruzsálemi óvárosban, midőn egy izraeli turistacsoport az Oroszlános Kapunál haladt, egy palesztin fegyveres lövéseket adott le a muzulmán temetőből. Két izraeli életveszélyes sérüléseket szenvedett. A csoporthoz tartozó biztonságiak válaszoltak a lövésekre, de a terrorista elmenekült.

Lehet, hogy nem összehangolt cselekedetek a fentiek, de ezek tükrében nem csoda, ha (enyhén szólva) egyre bizalmatlanabbak lesznek az izraeli lakosok az itt élő arabokkal szemben.

Jómagam bármikor, bárhol, minden félelem nélkül szálltam buszra, közlekedtem arab piacokon barátimmal – olykor izraeli katonák figyelmeltettek minket, menjünk vissza, mert a hely nem biztonságos.

Még azok után sincs bennem szorongás, hogy amikor a Tël-Aviv cipős utcája melletti falafeleshez igyekeztem, lányom inkább saját lakásába hívott ebédre, s ha nem rá, hanem falánkságomra hallgatok, akkor most nem írom e sorokat, mert vitánk után öt perccel az üzletet felrobbantotta egy öngyilkos terrorista.

Amikor pedig nahariai betegemhez igyekeztem volna egy napon, aki a Gaton 30.-ban lakott, és akitől pontban fél kettőkor szoktam távozni, hogy elérjem az utca végén a vonatállomást, szintén lányom sugallatára lemondtam a vizitét, mert kissé gyengélkedtem. Pontban fél kettőkor a Gaton 42. szám előtt ért célt egy Hezbollah által küldött rakéta, mely kioltotta egy 42 éves fiatalasszony és egy 9 éves kisgyermek életét. Az is a lányomnak köszönhető, hogy a haifai Remez felrobbantásakor nem ott tartózkodtam.

Lehet, hogy ő az én védőangyalom? De ez már egy másik téma...

Olvasóink véleménye

Hallássérültek izraeli körutazása

A Magyar Hallássérült Zsidók Egyesületéből 22-en keltünk útra, Szigeti Györgyné elnök és az MSE Tours szervezésében.

Izrael megalakulásának 60. évfordulóján repültünk – régi dédelgetett álmunk megvalósulásaként – a Szentföldre. A Ben Gurion repülőtéren a nagy tapasztalattal rendelkező (korábban siket fiatalok sportoktatásában vett részt) Schumacher Judit idegenvezető fogadott bennünket. A 9 napos túra alatt mindenhol hihetetlen toleranciával és tapintattal várták a csoportot, pl. a kézbe adott programokról „kimeszelték” a hallássérült megkülönböztető jelzőt.

A Korczak-emlékmű előtt

Jeruzsálem, Galilea, Kármel-hegy, Haifa, Názáret, Capernaum, Golan-fennsík, Tiberias, Jordán völgye, Qumran, Massada, Tabgha, Sion-hegy – mindenhol tisztelegtünk a zsidó és nem zsidó emlékek előtt. Lubickoltunk a Földközi-tengerben, a Holt-tengerben, a Jordán folyóban és a Vörös-tengerben. Láttunk katona fiatalokat, mindenhol békesség volt.

A Siratófalnál elcsodálkoztunk az egekig magasló falrészekbe szorított kőröcskölőknél (kvitli). A teret hátrálva, a visszatérés reményében hagytunk el. Cesarea amfiteátrumában a legmagasabb sorba felmászva az orrunkban élvezhettük a tenger illatát, a testünkön pedig a dübörgését (a morajlást mi nem halljuk...).

Genezáret tavát körbehajóztuk, és meghatódtunk a magyar himnusz „látán”. Amikor a kapitány felhúzza a piros-fehér-zöld zászlót, egyszerre éreztük, hogy magyar zsidók vagyunk.

Haifában kevesellünk az időt. A Bahai virágoskert, a mélyben elterülő város és a mélykék tenger lélegzetelállítóan szép volt.

A Jád Vásemben felsorolták a gyerekek neveit, de ezt mi nem hallottuk: az áldozatokra emlékeztünk. A lengyel orvos emlékére felállított dombormű felejthetetlen, ahogy öleli a reá bízott zsidó gyermekeket.

A libanoni határhoz közel egy „pihenőben” ejtőernyős katonaáldozatok fényképeire bukkantunk. Megrázó volt.

Petrában, a 45 fokos „erőteltett menetben” ámultunk a sziklába vájt sírhelyeken, templomokon. Közben egyik 74 éves sorstársunk lovagolva előzött meg bennünket.

A finom és bőséges kóser búcsúvacsorát Eilatban, vidám hangulatban fogyasztottuk el. Itt a társaságunkban levő hallássérült színésznő jelbeszéddel adta elő Arany János Családi kör című versének részletét. Ezzel kívántuk megköszönni a családiadás, szeretetteljes légkört, amit izraeli utazásunk alatt tapasztaltunk. Az estén részt vett idegenvezetőnk magyar anyanyelvű édesanyja is.

Hála és köszönet minden szervezőnek és Istennek, hogy ott lehetünk.

**Takátsné Földi Zsuzsanna
és Szigeti Györgyné MHZSE-elnök**

Gyász

vóhelynek számítanak a terroristák számára.

Az izraeli hadsereg terroristaellenes akciói miatt a lakosságot sztrájkokkal befolyásolják a kereskedők.

A palesztinoknak juttatott nemzetközi segélyekkel olyan testületek rendelkeznek, mint a nábluszi önkormányzat, mely Hamasz-kézben van.

Fentiek válaszul szolgálhatnak az e sorok írójához intézett kérdésre, hogy miképpen kerülhet például a

sértették meg, mélyen hallgat a másik oldal, hiszen azt nem a Hamasz, hanem kenyeres pajtása, az Iszlám Dzsihad követte el, mondják.

Izraelnek nemcsak a Gázában működő és az Abbasz által vezetett Nyugati Partra is befurakodott terrororganizációkkal kell számolnia, hanem az Izraelben élő palesztinok mostanában elharapódzott terrortámadásaival is, bár ezeket igyekeznek egyéni akcióknak feltüntetni.

Legutóbb – reméljük, e sorok

Mindenesetre örömmel tölt el, hogy a Knesszet elfogadta a törvényjavaslatot, miszerint elkobozhatják a palesztin merénylők vagyonát, valamint a tartózkodási engedélyt is megvonják a merényletben részt vevő kelet-jeruzsálemi illetőségi palesztinoktól. Talán ez a törvény elrettenti a terrororganizációkkal együttműködő izraeli arabokat, akik állandó tartózkodási engedély birtokában vannak. Együttal azt is jóváhagyta az izraeli törvényhozás, hogy

a palesztinok nem részesülhetnek kárpótlásban az izraeli terrorellenes akciók során elszenvedett károkatért.

Bízunk benne, hogy a Knesszet a többi olvasatban is jóváhagyja a törvényt, s hogy az visszatartó erővel rendelkezik majd a terrorcselekményeket támogatók soraiban.

Közben Ehud Olmert – fentiek után ki tudja, miért – úgy nyilatkozott, hogy az izraeli arabokkal szembeni megkülönböztetés a zsidó lakosság részéről nem indokolt, sőt társadalmunkat át kell nevelni. Indokolatlan, hogy a zsidó lakosság úgy érezze, veszélyt jelent számukra az arab jelenlét.

Nem hiszem, hogy miniszterelnökünk, aki körül egyébként is forr a levegő, jó helyen és jó időben tette e kijelentését, amikor az egész ország megrendülten látta, amint a jeruzsálemi támadó egy csecsemőt kétszer igyekezett lopott buldozerével a földdel egyenlővé tenni. Majd ezek után egy jeruzsálemi arab sztárüggyvéd úgy nyilatkozott, hogy nem volt joguk az izraelieknek a tömeggyilkost lelőni. Olmert biztosította az izraeli arabokat, kormánya támogatja, hogy a társadalom elválaszthatatlan részei legyenek, és, hogy ne érje őket hátrányos megkülönböztetés. Beszámolt arról is, hogy csökkent az arabok körében a munkanélküliség és nőtt a

diplomások száma. Személyes tapasztalatom, és a hazánkba látogatók is, hogy az izraeli arab falvakban lévő házak nagysága és minősége meghaladja a hasonló zsidó településeken levőket, úgy a komfortot, mint a berendezést illetően.

Valamint az is, hogy nemcsak az arabok körében, de az izraeliekében is sok olyan család található, akik a létminimum alatt élnek. Statisztikai adatok nem bizonyítják, hogy a létminimum alatt élők között nagyobb százalékban lennének izraeli arabok (akik egyébként az izraeli összlakosság közel 20 százalékát teszik ki), mint zsidók.

Olmert fenti nyilatkozata az izraeli többségnél „kiverte a biztosítékot”, de azért nem sikerült a közvélemény figyelmét elterelni miniszterelnökünk korrupciós ügyéről. Minden kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy egy amerikai pénzember, Talansky, több százezer dollárral vesztegette meg őt. Így az ősi előrehozott választásokon Olmert már nem indulhat.

A nagy esélyes Cipi Livni.

Várakozással tekintünk az ősi események elé, de miután békét is szeretnénk, ezért készülnünk kell a háborúra.

**Schlesinger Hanna
Tel-Aviv**

